

Христос Роздається! Славте Його!

«ОБНИМІТЬСЯ Ж, БРАТИ МОЇ...».
(Т.Г. Шевченко)

ЗВОРЯ РАХІВЩИНИ

ЩОТИЖНЕВИЙ РАЙОННИЙ ВІСНИК

СУБОТА,
4 СІЧНЯ
2003 РОКУ
№ 1 - 2

(6960 - 6961)
Газета видається
з 20 жовтня 1946 року

ЦІНА –
ЗА ДОМОВЛЕНІСТЮ

На ім'я Президента України Л.Кучми продовжують надходити новорічні листи-привітання. Так, привітання надійшло від жителів Миколаївщини. З побажаннями здоров'я і благополуччя миколаївці заповіли главу держави, що працює на благо держави і сільськогосподарства, освіти, охорони здоров'я, культури, державні службовці, військовослужбовці та правоохоронці, молоді, і ветерани Миколаївщини доклали у наступному 2003

році максимум зусиль для розвитку рідної України. Також на ім'я Президента надійшов вітальний лист від суднобудівного підприємства «Діамон Шілардс Оксен», яке глава держави нещодавно відвідував.

Президент України приймав особливий склад органів внутрішніх справ, задіяний на службі з 31 грудня 2002 року на 1 січня 2003 року з Новим роком і Різдвом. «Ви виконуєте важливу і почесну

місію: щодня, в будні і свята, охороняєте життя і спокій людей. Зараз ви так занепокоєні постою, носите налегку служби, зби ніщо не затьмарило нашим співвітчизникам святкового настрою. Спасибі вам за це. У кожній родині Новорічної ночі гідняють традиційний колок з надією на краще майбутнє. Нехай і для вас наступний рік буде щасливим. Бажаю вам і вашим рідним та близьким міцного здоров'я, добробуту і нових успіхів», - говориться у привітанні.

● Інтерв'ю Президента України Леоніда Кучми Українському національному інформаційному агентству «Укрінформ»

Президент України вірить, що 2003 рік стане кращим за попередній і це залежить від усіх нас

— Леоніде Даниловичу, завершився другий рік нового тисячоліття. Як і кожний попередній, він залишить світовій спільноті різноманітні спогади. Яким, на Вашу думку, був цей рік для України, наших людей? Чи всели він надію на те, що вже завтра ми житимемо краще, ніж сьогодні, що Україна стане тією державою, про яку всі ми мріємо?

— Для України, і це має глибоке переконання, 2002 рік став роком важкого, але послідовного і, як би сказав, упорного поступу вперед. Поступу до корінної перебудови системи влади в напрямі демократизації, створення європейської моделі політичного уст-

рою. Це надзвичайно складне завдання, але Україна не зможе далі рухатися вперед, не зробивши систему влади відкритою, прозорою, контрольованою суспільством. Надто багато позитивних імпульсів, спрямованих на реформування економіки і соціальної сфери, згасає, проходячи незачисленні сходінки цієї владної системи. Надто багато громадян України на собі відчувають всю силу тиску бюрократичної інерції.

Так, дуже нелегко змінювати систему, що формувалася десятиліттями, витягати на світ Божий кабінетні таємниці та земні залаштункові маніпуляції чи то політиків, чи то бюрократів. Але, як стверджували мудреці, шлях долає той, хто йде.

Тому саме цього року глава держави вирішив перевести нарешті у практичну площину ті розмови, які впродовж вже кількох років точилися навколо теми «політичної реформи». Для багатьох політиків розмови на цю тему забезпечували політичні дивіденди. Але, як то кажуть, віз лишився на місці.

У році, що минув, ми нарешті зрушили віз політичної реформи. До управління країною реально долучається суспільство. Політичні партії, які представляють його основні верстви, формуватимуть парламентські фракції. Більшість Верховної Ради формує, в свою чергу, коаліційний уряд. Кабінет Міністрів за нового політичного устрою нестиме відповідальність не тільки перед Президентом, а й перед суспільством в особі його політичних сил.

Мені здається, що саме початок політичної реформи став головним політичним підсумком року 2002. Перші наслідки

(Закінчення на 3-й стор.).

ЛАУРЕАТІВ ОБЛАСНОЇ ПРЕМІЇ НАЗВАНО

Напередодні Нового року голова ОДА Іван Різак та голова облради Микола Андрусь підписали спільне розпорядження щодо рішення обласного комітету з присудження премій у галузі літератури та мистецтва за 2002 рік.

У галузі літератури – премію імені Федора Потушняка присвоєно:

Повх Лідії Петрівні, поетесі, члену Національної спілки письменників України – за збірку поезій «Глока плону»;

Кудрявській Людмилі Борисівні, поетесі, члену Національної спілки письменників України – за збірку поезій «Книга любові»;

Балезі Юрію Івановичу, прозаїку, члену Національної спілки письменників України – за збірку оповідань та есе «Професор і Свідаць».

У галузі музики і вокального мистецтва – премію ім.Д. Загора Гайдуку Василю Михайловичу, композитору, члену Національної спілки композиторів України – за вокальні твори та поему «Невмістлив» на слова Л.Українки для народного хору і оркестру;

Росул Тетяні Іванівні, музикознавиці, члену Національної спілки композиторів України – за монографію «Музичне життя Закарпаття 20 – 30-х років ХХ століття»;

камерному хору «Кантус» управління культури облдержадміністрації (художній керівник – заслужений артист України Євген Сокош) – за музичну містерію «Еквід».

У галузі театральних мистецтв – премію ім.братів Є. та Ю.Шорегів Гарагоничу Тарасу Івановичу, викладачу

Ужгородського училища культури – за серію театрознавчих статей 2001-2002 років;

Орешнікової Наталії Анатоліївни – актриси обласного театру ляльок – за роль Сніговика у виставі «Сніговик і сонечко» О.Веселова;

режисерсько – постановочній групі обласного театру ляльок у складі Кушва Олександра Петровича – режисера-постановника та Ульянова Тетяни Василівни – художниці-постановниці – за постановку вистави «Сніговик і сонечко» О.Веселова.

У галузі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва – премію імені Йосипа Бокшая та Адальберта Ерделі Габді Владиславу Васильовичу, живописцю, члену Національної спілки художників України – за твір «Гра»;

Гавгуру Василю Михайловичу, графіку, члену Національної спілки художників України – за твори «Дорогами племени» та «Косар»;

Роману Василю Михайловичу, скульптору, члену Національної спілки художників України – за меморіальну дошку заслуженому лікарю України Д.О.Снігурському;

подружжю Марії Федорівни та Мигали Балінтовича Іванівни, членів Національної спілки художників України – за твір «Декоративна пластика». Відділ з питань взаємодії ЗМІ та зв'язів з громадськістю апарату ОДА.

У районних раді та держадміністрації

ДЕПУТАТИ ЗАТВЕРДИЛИ 24 РАЙОННІ ПРОГРАМИ

Друге пленарне засідання п'ятої сесії райради IV скликання, яке відбулося напередодні нового року, депутати присвятили затвердженню районних програм: економічної, соціального розвитку району на 2003 рік, зайнятості населення, цільової – Ромського населення на 2003-2006 р.р., розвитку позашкільних навчальних закладів, «Вчитель», подолання бідності, Комплексу – розвитку туризму та рекреації на 2003-2010 роки та інших (всього двадцять чотирьох). Всі документи напередодні сесії детально опрацьо-

вано у постійних комісіях райради, вони пройшли експертну оцінку фахівців. Депутати також затвердили розподіл додаткової дотації та уточнений обсяг районного бюджету 2002 року, звіт про виконання районного бюджету за 9 місяців 2002 року, розмір орендної плати за об'єкти комунальної власності, орієнтовний план роботи районної ради на 2003 рік, розпорядження голів райради та РДА, заслухали звіт депутата по виборчому округу №3 Йосипа Луцака.

Всього ж на другому пленарному засіданні п'я-

тої сесії райради розглянуто 38 питань й прийнято відповідні рішення.

У роботі сесії брали участь, крім депутатів районної ради, депутати обласної ради від Рахівщини, голова райдержадміністрації Михайло Даскалюк, заступники голови, керівники управлінь і відділів РДА, районної ради, керівники підприємств, організацій і установ, підприємницьких структур району.

Керував роботою другого пленарного засідання п'ятої сесії райради голова районної ради Микола Беркела.

29 ГРУДНЯ голова райдержадміністрації М.Даскалюк зустрівся з лідерами політичних партій району, привітав їх з новорічними та різдвяними святами.

Минулої п'ятниці у райцентрі урочисто загалено вогні новорічної яляни. На свято зійшлося чимало рахів'ян та гостей міста.

З Новим роком та Різдвом Христовим присутніх на площі перед районним

Будинком культури привітали заступник голови РДА Г.Данишук та голова міста І.Желізняк. З концертною програмою виступили вокальні групи народного самодіяльного оркестру гуцульських інструментів РБК (керівник П.Ерстєнюк), районного Будинку дитячої та юнацької творчості (керівник В.Томашук) та учні початкових класів з угорською мовою навчання ЗОШ І-ІІІ ступенів №1 м.Рахова.

ПЕРЕДБАЧЕННЯ ЦІЛЬОВИХ СУБВЕНЦІЙ НА ЛІКВІДАЦІЮ НАСЛІДКІВ СТИХІЙНИХ ЛІХ У ДЕРЖБЮДЖЕТІ НА НАСТУПНИЙ РІК - РЕЗУЛЬТАТ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОЇ РОБОТИ ФРАКЦІЇ СДПУ (о)

Напередодні розгляду проекту Держбюджету на 2003 рік керівник фракції СДПУ (о) Л.Кравчук звернувся до першого віце-прем'єр-міністра України М.Азарова з листом, в якому йшлося про те, що у 1998-2001 рр. Закарпаття та Івано-Франківщина потерпіли від повеней. Сума збитків згаданих регіонів перевищила 1 млрд. грн. «Прошу вашого сприяння, - йшлося у листі Леоніда Кравчука, - щодо передбачення у Законі «Про Державний бюджет України на 2003 рік» субвенцій на ліквідацію наслідків стихійних лих, що сталися на Закарпатті та Івано-Франківщині у 1998-2001 рр. Необхідні мінімальні об'єми субвенцій становлять: 30000 тис. грн. для Закарпатської області та 10000 тис. грн. для Івано-Франківської області».

Звертаю вашу увагу на те, що народні депутати - члени фракції СДПУ (о) - вважають вирішення цього болючого питання вкрай важливим кроком. Адже необхідно домогтися стабілізації економічної ситуації і зняття соціальної напруги серед найбідніших верств населення у згаданих регіонах.

Актуальність даного питання підтверджується також проголошеними намірами Кабінету Міністрів України щодо пріоритетного розвитку депресивних територій України», - наголошувалося у листі.

Лист керівника фракції СДПУ (о) не залишився без уваги. І як результат, у Держбюджеті на 2003 рік частково враховано прохання Л.Кравчука і передбачено цілісні субвенції на ліквідацію наслідків стихійних лих: Закарпатській області в розмірі 10000 тис. грн., Івано-Франківщині - 5000 тис. грн.

Прес-служба ОДА.

У "СНІ..." ГРАЮТЬ у БІЛЬЯРД, ШАХИ, ТЕНІС

Є у Великому Бичкові кафе-бар з чарівною назвою "Сні". Хтось скаже: "Ну і що? Кав'ярень з екзотичними назвами понастворювано багато. А корисного вони людям мало що дають, бо, зазвичай, торгують спиртним..."

Але із "Сніом" ситуація інша. Тут не торгують спиртними напоями, навіть палити у приміщеннях не дозволено. Перевагу віддано комп'ютерним іграм, більярду, настільному тенісу, шахам, шашкам. Власники кафе-бару - подружжя Микола і Марина Корж - обладнали його у власному будинку, доклавши чимало зусиль, щоб інтер'єр приміщення був сучасним. В одному із них обладнаний зі смаком своєрідний музей старожитностей. Господар збирає для нього старовинні експонати у місцевих мешканців.

Заходять сюди не лише місцеві любителі змістовного відпочинку, а й рихляни, мешканці навколишніх населених пунктів. Так, у день свята Миколая М.Корж за власний кошт організував особисту першість Великого Бичкова з настільного тенісу серед дорослих. У змаганнях брали участь до 30 учасників. Першість виборов Василь Дряшкаба з Рахова, другим був Володимир Попович, а третім - Юрій Кілічук (обидва з Великого Бичкова). Господар навіть призи придбав для переможців.

А ще через кілька днів у "Сні" влаштували змагання з настільного тенісу дві місцеві команди та тенісистки з Солотвина і Рахова. І теж за сприяння М.Корж. На цей раз сильнішою виявилася команда бичківців, до складу якої входили І.Грін, М.Руснак, М.Корж, Ю.Кілічук та В.Попович. Другими були рихляни, третіми - солотвинці.

А після турніру подружжя Коржів пригостило спортсменів чашкою запареної кави, кухлем пива...

І наші кореспонденти мали нагоду побувати у кафе-барі, зробити ці фото. Враження у них від побаченого - чудові. Побільше б таких закладів у районі!

Василь БОЙЧУК.

На основі обговорення найважливіших проблем гірських регіонів Європи та Азії конференція констатує, що:

- Гірські регіони вирізняються унікальними природними ресурсами, культурними та соціально-економічними цінностями й істотно впливають на життєдіяльність значної частини населення земної кулі.

- Володіючи значними запасами водокорисних копалин, лісової та сільськогосподарської сировини, високим біорізноманіттям, гірські регіони є надзвичайно екологічно вразливими. Вони характеризуються проявом специфічних проблем (повені, селі, зсуви), які перешкоджають ефективному використанню наявних природних ресурсів та заважають значним соціально-економічним збиткам.

- Переважна більшість доповідей була сфокусована на конкретизації програмних положень "Порядку денного на ХІІ сторіччя" та "Декларації тисячоліття ООН", а саме:

- залучення та вдосконалення екологічних знань і сталого розвитку гірських екосистем;

- сприяння комплексному розвитку вододільних районів і пошуку альтернативних джерел засобів існування.

- Тематика доповідей також узгоджувалася з новим міжнародним програмним документом - "Планом впровадження рішень Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань сталого розвитку" (Йогансбург, 2002).

- Питання, обговорені на конференції, сприяють інтеграції трьох компонентів сталого розвитку - економічному зростанню, соціальному розвитку та збереженню і відновленню довкілля, а також є основою для впровадження стратегій сталого розвитку Карпатського регіону на засадах екосистемного підходу.

Внаслідок дискусій, учасники конференції прийшли до висновку, що протягом тривалого часу значна екологічна та соціально-економічна роль гірських регіонів у багатьох країнах не визнавалася або применшувалася. Тому сьогодні на порядку денному гостро стоять питання зменшення антропогенного навантаження на гірські екосистеми, підвищення рівня життя місцевого населення, збереження величезного природного ресурсного потенціалу та культурного спадку гір. У зв'язку з цим учасники міжнародної конференції рекомендують:

I. Урядом гірських країн (країн з гірськими регіонами на своїй території):
1. Розробити та прийняти Програму сталого розвитку гірських територій. З урахуванням специфіки кожного гірського регіону, розробити нормативно-правові акти, спрямовані на державне регулювання використання природних ресурсів, пільгове кредитування, створення сприятливих фінансово-економічних умов (підаткові і митні пільги) для суб'єктів підприємств діяльності, що здійснюють у горах природоохоронні та протиповеневі заходи, створюють інфраструктуру для розвитку туризму та рекреації, будують гірські дороги, забезпечують глибоку переробку деревини та інших біоресурсів, виробляють екологічно чисті продукти харчування, розвивають народні промисли.

2. Сприяти трансграничній співпраці у Карпатському регіоні, зокрема, скориставшись її угодами та механізмами прикордонної співпраці, включаючи питання спрощеного паспортного режиму там, де це буде визнано доцільним у межах трансграничних природоохоронних територій.

II. Верховній Раді України:
1. З метою впровадження моделі сталого розвитку у гірських регіонах України, зміцнення і покращення заходів від повеней та повеней у басейнах гірських річок прийняти Закон: "Про експериментальну еколого-економічну зону "Рахів" та "Про впрова-

РЕЗОЛЮЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ "ГОРИ І ЛЮДИ (у контексті сталого розвитку)", присвяченої Міжнародному року гір

Міжнародна конференція "Гори і люди (у контексті сталого розвитку)", присвячена Міжнародному року гір, проходила з 14 до 18 жовтня 2002 року в Рахові. Конференція організована Міністерством екології та природних ресурсів України, Закарпатською обласною державною адміністрацією, Карпатським біосферним заповідником, Регіональним екологічним центром "РЕЦ-Київ" та Інститутом екології Карпат НАН України. У її роботі взяли участь відповідальні працівники Мінкоресурсів України, обласних державних адміністрацій, науковці, представники органів місцевого самоврядування та громадськості з України, Польщі, Угорщини, Швеції, Чехії, Румунії, Словаччини, Росії та інших країн - загалом 220 чоловік. На конференції заслухано та обговорено 88 доповідей і повідомлень, у дискусії взяли участь 37 чоловік. За результатами роботи опубліковано два томи матеріалів конференції, в яких розміщено 280 статей 430 авторів з 12 країн Європи і Азії.

не зміні і доповненні до Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні", "Про сільський екотуризм", "Про охорону земель" та "Про екологічний аудит".

III. Кабінету Міністрів України:

1. Вжити заходів щодо підвищення рівня діяльності державної гідрометеорологічної служби з метою забезпечення та зменшення збитків від стихійних лих на території Карпатського регіону. При формуванні річних бюджетів (як державних, так і місцевих) з суми зборів за спеціальне використання земель у гірських областях щорічно виділяти 10% для фінансування везання спеціального водозахисного господарства (моніторинг за екологічними процесами та прогнозування їх розвитку, державні споруди, лісове господарство).

2. Вжити заходів розвитку туризму та рекреації зокрема складовою сталого розвитку Карпатського регіону з огляду на значний рекреаційний потенціал Карпат і резолюцію Парламентської Асамблеї Ради Європи, що була прийнята у січні 1998 року.

IV. Міністерству екології та природних ресурсів України:

1. Перебачити у проекті Карпатської конвенції координацію зусиль міжнародної спільноти щодо відновлення порушеної екологічної рівноваги у гірських екосистемах, зокрема через зменшення масштабу рубок у лісах, профілактику ерозійних процесів, зникнення темних деградованих ґрунтів, подолання безробіття і бідності, підвищення добробуту жителів Карпатських гір.

2. Щоразе залучати громадськість до підготовки П'ятої Пан-європейської конференції на рівні міністрів у рамках процесу "Дожиття для Європи", яка відбуватиметься у Києві в травні 2003 року та до розробки Карпатської конвенції, що планується для підписання у рамках цієї конференції.

3. Прискорити формування Карпатської регіональної екомережі шляхом розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду регіону, у тому числі міжнародних та міждержавних природоохоронних територій.

4. Створити координаційно-інформаційний центр з питань сталого розвитку в горах та ведення спеціалізованого сільсько-лісового господарства.

V. Національній академії наук України:

1. Залучити науковий потенціал регіону для

розробки інноваційних заходів щодо забезпечення підвищення продуктивності лісових та аграрних екосистем, розробки екологічно та економічно ефективних систем збалансованого господарювання і допозначення на цій основі екологічного, економічного і соціального балансу в Карпатському регіоні.

2. При розробці наукових основ сталого розвитку Українських Карпат зосередити зусилля на всебічному використанні можливостей екологічного, біосферного та ландшафтного підходів.

3. Вжити заходів до впровадження сучасного ландшафтно-екологічного картографування Українських Карпат в масштабі 1:200 000 (1:100 000) на базі ГІС-технологій, яке б включало створення серії карт: ландшафтно-екологічного покриття, лісів, небезпечних природних процесів і явищ та ін.

4. У справі збереження біорізноманіття Карпат пріоритетними вважати такі напрями досліджень:

- інвентаризація і моніторинг флористичного та фауністичного різноманіття;

- інвентаризація і моніторинг мисливських видів тварин та середовищ їх існування;

- вивчення структурно-функціональної організації і динаміки утворюваних зооценозів первинних екосистем Карпатського регіону як еталонів для моделювання і управління екосистемами;

- вивчення процесів кругообігу речовини в гірських екосистемах з метою розробки рекомендацій щодо сталого природокористування.

- вивчення впливу фрагментації популяції та утворюваних видів рослин і тварин гірських регіонів та зміни їх просторово-часової структури на виживання;

- розробка загальнодержавних програм, спрямованих на збереження та відтворення біорізноманіття, зокрема програми щодо збереження та управління популяціями великих звірів ссавців;

- розробка наукових обґрунтувань формування Карпатської регіональної екомережі та розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду регіону;

- оцінка значущих видів флори і фауни.

5. На базі Інституту екології Карпат НАНУ або Державного природничого музею НАНУ (м. Львів) оформувати робочу групу для координації наукових досліджень в регіоні Українських Карпат.

VI. Іншим державним установам:

1. Міністерству освіти і науки України у

співпраці із Міністерством екології і природних ресурсів України розробити і запровадити систему еколого-освітніх та навчально-виховних заходів, спрямованих на формування у свідомості населення, особливо дітей та молоді, екологічного мислення, бережливого ставлення до гірських екосистем, необхідності впровадження екологічних систем і технологій у горах для збереження унікальної природної та культурної спадщини гір.

2. Державній туристській адміністрації України: розробити і подати на затвердження Кабінету Міністрів України національну програму освоєння рекреаційного потенціалу Українських Карпат;

- ініціювати сприяє розвитку екологічного та зеленого (сільського) туризму в регіоні.

3. Державному комітету лісового господарства України зосередити увагу на:

- більш широкому впровадженню технологій сталого лісокористування, в тому числі природозбережливих технологій лісогосподарства;

- посиленню заходів, спрямованих на збереження та відновлення лісів, зокрема горішніх деревостанів, доведення лісовості території Карпатського регіону до оптимальної;

- проведення реконструкції біологічно нестабільних смерекових і сосняків монокультур за межами їх природного зростання;

- розбудову і покращення знучного стану лісових доріг;

- ширшому застосуванню біологічних методів захисту лісу, що передбачає відновлення роботи обласних лабораторій захисту лісу;

- розробку організаційно-господарського механізму раціонального використання деревних лісових ресурсів;

- ширшому залученні шкільної молоді до вирішення практичних завдань сталого лісокористування, що передбачає активізацію роботи шкільних лісництв;

- підготовці молодих кадрів для лісового господарства, для чого проєктує у 2004 році в Українських Карпатах міжнародну школу молодих вчених-лісівників.

4. Обласним державним адміністраціям Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської областей:

- розробити та запровадити програми відновлення традиційних методів господарювання у горах, сприяти розробці та запровадженню стратегій сталого розвитку громад і місцевих планів дій з охорони довкілля, розвитку дрібного підприємництва, підготовки і підготовки кадрів;

- сприяти збереженню і відтворенню біологічного та ландшафтного різноманіття регіону;

- сприяти розвитку місцевого екологічно збалансованого підприємництва;

- розробити та запровадити програми покращення гідрологічного режиму гірських річок в Карпатах, сприяти впровадженню екологічно обґрунтованих, природозбережливих протиповеневих заходів;

- сприяти зміні методу використання лісового фонду з врахуванням пріоритету екологічних функцій лісових екосистем, а саме групозаносної, рекреаційної та оздоровчої, а з цієї метою - підвищення категорій захищеності лісів, переведення лісових земель до земель природоохоронного та оздоровчого призначення.

VII. Підготовка і проведення конференції здійснені на високому науковому та організаційному рівні. Для забезпечення її успішної роботи Карпатським біосферним заповідником створено всі умови. Учасники конференції висловлюють подяку адміністрації Карпатського біосферного заповідника за прекрасну організацію міжнародної конференції та бажають його колективу подальшої роботи у запровадженні цієї сталого розвитку в Карпатському регіоні.

ми вже можемо спостерігати: створено конструктивну більшість у Верховній Раді, незважаючи на запеклий опір, сформувала коаліційний уряд. Новий Кабінет Міністрів складається з сильних і кваліфікованих політиків, налаштованих на рішучі і давню назрілі кроки. Адже економічні досягнення попередніх урядів поки що недостатньо позначилися на реальному життєвому рівні наших співгромадян.

Раніше ми заспокоювали себе, що економіка – це інерційна машина, що мине ще трохи часу – і економічне зростання мало не автоматично викличе соціальні зрушення. Сьогодні ми бачимо, що простого очікування таких трансформацій недостатньо. Потрібна цілеспрямована політика всіх органів державлади, дієва участь і контроль з боку політичних сил та громадськості.

Тепер міністр просто не зможе працювати, не тримаючи в голові необхідність задоволення потреб людей. Партія, яка висунула його, сама не дозволить йому діяти неефективно у цьому напрямі. Адже це може коштувати її політичної репутації, а отже, і голосів виборців.

З огляду на сказане, сьогодні я маю надію на те, що українці доволі швидко відчують полегшення. Чи вже завтра? Хотілося б сказати саме так. Але глава великої європейської держави не може дозволити собі дешевого популізму. Повернемося до питання термінів після обговорення програми нового уряду, яке, я впевнений у цьому, пройде за участю урядовців, експертів і, що дуже важливо, широкої громадськості.

Ще раз підкреслю – Президент вірить у те, що 2003 рік обов'язково стане кращим за попередній. А якою мірою кращий і наскільки швидко, залежить від нас усіх. Від нашої готовності працювати і міняти власне життя і життя країни.

– Пане Президенте, для громадян України вже звичними стали слова «Європейський Союз», «Рада Європи», «Світовий банк», «Міжнародна організація торгівлі» – наша держава є активною учасницею міжнародних подій. Якими у 2003 році будуть пріоритети зовнішньої політики? Наскільки вони враховуватимуть інтереси пересічного українця і які перспективи перед ним відкриватимуть?

– Те, що для нас стали звичними назви провідних міжнародних політичних, економічних та фінансових установ, яскраво свідчить про те, що та «залізна завіса», якою ми десятиліттями були відділені від Заходу, нині впала. Причому за дуже короткий за історичними мірками строк. У цьому велика заслуга наших дипломатів, громадських діячів, української діаспори, а також тих політиків Центральної і Західної Європи, які

сприймають Україну як рівноправного партнера. Як країну, що, за висловом великого Івана Франка, «вгору йде», хоча протягом тривалого часу була «заперта в лях» ідеологічних догм.

І зовнішньоекономічні пріоритети у нас залишаються сталими. По-перше, інтеграція у європейські та євроатлантичні структури. Це наша перспективна

кого села перебувають завжди в самому центрі уваги Президента і всього керівництва нашої держави. Не тільки через особисті причини. Хоча, безумовно, коли відвідуєш свою «малу Батьківщину», інді біль хапає серце. Перадусім, Україна ніби самою природою створена для того, щоб бути однією з найбільших аграрних держав світу. Але наша ж власна нерозпорядливість і безгосподарність часто-густо стають на перешкоді цьому. А також безнадійно застаріла система господарювання на селі, успадкована нами з радянських часів.

Більше не буде тих нафтодоларів, за рахунок яких колишній СРСР сяк-так годував своє населення, закуповуючи зерно у США та Канаді і дотуючи сільське господарство. Ми зобов'язані зробити його прибутковою галуззю економіки. Це цілком реальна перспектива. Проте слід добре усвідомлювати і те, що ця реформа є і буде надзвичайно тяжкою і болісною. Дуже важко міняти виробничі відносини на селі, запроваджувати елементи здорового ринку. На заваді стають не лише об'єктивні причини: настання і зношеність техніки, брак сучасних технологій, добрив, якісного посівного матеріалу. Доводиться долати ще й суб'єктивні чинники, майже столітню інерцію самого способу мислення людей, звичних до того, що «все навкруги колгоспне, все навкруги – мос».

Саме тому земля ще далеко не стала повноцінною власністю для тих, хто на ній працює. До цього додалась той факт, що Верховна Рада роками ніяк не спроможеться прийняти хоча б необхідні для вирішення цієї першочергової проблеми закони. Саме тому 1999 року Президент був змушений видати указ «Про негайні заходи з прискорення реформування аграрного сектора економіки». Наступним важливим кроком стало прийняття парламентом Земельного кодексу.

Але досі немає повноцінної основи для кадастрової оцінки земель, не налагоджена система іпотечного кредитування, без чого ніколи не з'являться в аграрному секторі серйозні інвестиційні кошти. Сподіваюся, що новостворена парламентська більшість негайно почне опікуватися цими питаннями.

Без цього ми не зможемо подолати такого страшного явища, як тинізація і криміналізація сільського господарства. За оцінками експертів, зараз у «тіні» аграрно-промислового сектора обертається велетенська сума у 8 млрд. гривень.

Мабуть, більш за все у світі я хотів би бачити українське село заможим, квітучим, таким, як про те писав Шевченко: «А у селах у веселі і люди веселі...».

(УКРИНФОРМ)

Президент України вірить, що 2003 рік стане кращим за попередній і це залежить від усіх нас

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

стратегічна мета. По-друге, так само непорушним залишається стратегічний курс на дружбу і співробітництво з братньою Росією. Мене дивує, коли хтось вбачає протиріччя у цих двох основних векторах нашої зовнішньої політики. Сучасна Росія стрімко інтегрується в Європу, галагоджує тісні стосунки з усіма структурами Старого і Нового Світу. Протиставляти Росію і Захід сьогодні і непродумане, і просто безглузде.

Так, на шляху до Європи і НАТО існують сьогодні не просто утруднення. Дехто ставить нам справжні перепони, розраховуючи вибудувати нову «залізну завісу» по кордону Шенгена, кордону розширеного Євросоюзу. Як не дивно, я особисто бачу в тому не тільки дискримінацію України. Вбачаю справжній комплімент Україні з боку представників деяких країн Європи. Мені здається, ті, хто стверджує, що Україна нібито ніколи не буде членом ЄС, елементарно побоюються майбутнього конкурента. Впевнений, що побороювання цих горе-політиків не спрацюється. Україна здатна стати і невідомо стане конкурентоспроможною в Європі і світі.

На мою думку, саме розумна і виважена рівнодія двох основних векторів української зовнішньої політики буде корисною як для держави в цілому, так і для кожного українця. З Росією ми налагоджуємо тісну і взаємовигідну економічну і торговельну співпрацю, реальною стала можливість створення спільної зони вільної торгівлі. Водночас ми домагатимемося зняття торговельних обмежень з боку Євросоюзу та Світової організації торгівлі, що дасть додатковий попит на наші товари, нові робочі місця, надходження валюти до бюджету.

– Серед читачів цього інтерв'ю, напевно, будуть і соліяки. Іоне буття для Вас, пане Президенте, добре відоме, адже й самі Ви виростили в селі. Яким би Вам хотілося бачити нинішнє село, що б Ви віднесли до активу аграрної політики держави і що побажаєте сільським трудівникам?

– Природна річ, проблеми українсь-

Відлуння
світа

**“ТОМОЛЮСЯ
ВСЯ ЗАЧЬОТО,
ЩОБ ВІН
НЕ МИЧУВ
ЧИКОТО...”**

За згодою селищної ради та заступників директорів з виховної роботи ЗОШ населеного пункту ще у травні було розроблено розклад свят, які проводилися у населеному пункті протягом року. Наш заклад підготував свято Миколая у співпраці з секретарем селищної ради Н.Кузьмик. Воно вилілося у колоритне, театралізоване дійство, яке залам'яється підрастаючому поколінню бачківців надовго.

Ще до початку заходу 25 дітей-сиріт отримали подарунки від облдержадміністрації. 257 дарунків Святий Миколай в особі селищної ради приніс дітям-сиротам, напівсиротам, з багатодітних сімей, а також 120 дошкільнятам.

Слід відзначити активну участь у святі І.Пігрьського, Т.Гошука, В.Нодя, В.Гоголіної, О.Сурдук, В.Гавришук, Р.Кузьмик, О.Влад, В.Левинської. Доповнили дійство музичні виступи творчого сімейного дуету Раховських.

Діявора ідейна спонсором заходу: Великобичківському ДЛМП (директор В.Пухман), Великобичківському сложитваристству (директор Р.Обшитов), ТзОВ «Бруно ЛТД» (директор Валер Бруно), підприємцям Ю.Бойкулу та М.Штефанюк.

О.ЛУКАЧУК,

заступник директора з виховної роботи ЗОШ І-ІІІ ступенів №1 смт. Великий Бичків.

26 вихованців дитсадка з нетерпінням чекали свята Миколая. А він цього року приніс не тільки подарунки, а й чимало несподіванок.

Дітлаци зустріли Чудотворця на території Середньорізького ліонодта, куди відправилися на екскурсію. Дівчатка і хлопці співали, танцювали, декламували Миколаю вірші, із задоволенням гудунали козулю, які ніби-то чекали на прохід маленьких дошкільнят. Червонощирі, веселі з подарунками повернулися до дитячого садка, пообідавши, з усмішками на обличчях заснули міцним сном.

Персонал дитячого садка №1 вдячний депутату районної ради, директору Великобичківського держлісгоспідприємства В.В.Пухману за допомогу, яку він постійно надає нашому садочку, зокрема за подарунки до свята.

Василина ГЛОДЯН,

вихователь Кобилецько-Полянського дитячого садка №1.

За статистичними даними, підприємства кооперативної торгівлі у нинішньому році дали найбільше поступлень до районного бюджету – 51 відсоток. Це важливий внесок у загальний доробок, незважаючи на всезростаючу конкуренцію з боку підприємств приватної торгівлі, взагалі умови, в яких доводиться працювати кооператорам.

Одним із найкращих підприємств кооперативної торгівлі на Рахівщині та і в області вважається міський коопунівермаг (директор І.Д.Руснак). Тут дбають про осучаснення торгівлі, запровадження найкращого досвіду, перебудували роботу з огляду на ринкові умови. Тут появились міні-маркети (магазини «АБС», «Старе місто», кафе-бар з аналогічною назвою). Не відстають і коопунівермаг «Трембіта», «Меблі», «Ювіляр» тощо. Днями у центральному «АБС» здійснено черговий ремонт, що покращило дизайн, розкладку товарів і виробів, їх збереження. Тут появились такі відділи як «Овочі, фрукти, цитрусові», розширено групу кондитерських, ковбасних, м'ясних і рибних виробів, в т. ч. власного виробництва.

А працюють у міні-маркеті сумлінні продавці: замагазином Василина Грегірчук (на фото вверху справа), Василина Ворон, Марія Ворохта, Олена Калиничук та Ганна Николайчук, які віддали кооперативній торгівлі не один рік.

Щиро дякую колективу «Зорі Рахівщини» за змістову газету. Незважаючи на невелику пенсію, передплачую її щорік. З любов'ю районно залишаюся і в 2003-му, адже саме з нею ділюся про те, що відбувається на Рахівщині, останнім часом – про обласні та державні ініціативи. Корисні знання часом цікаво розповсюдити про людей, які працюють на ринку держави. Добре, що друкує пограму кабельного телебачення.
Антоніна СКІДОРЕНКО, районка

ПЕРЕЛІК підприємств району, які мають найбільші обсяги заборгованості із виплати зарплати (станом на 31.12.2002 р.)

Підприємства, які входять до основного кола:	
ВАТ «Закарпатський арматурний завод» (вн. дир. Василь Сондія)	56 тис. грн.
Підприємства, які не входять до основного кола:	
ВАТ «Рахівська картонна фабрика» (Олександр Іванович Кошкел)	303,4 тис. грн.
ЗАТ «Великобичківський лісокомбінат» (Іван Михайлович Тернуцак)	201,3 тис. грн.
ЗАТ «Ясінянський лісокомбінат» (вн. директор Йосиф Бийломир Меркло)	136,7 тис. грн.
ДКП «Рахівський м'ясокомбінат» (Іван Михайлович Савчук)	13,5 тис. грн.
ОБМО «Райагробуд»	36,6 тис. грн.
ВАТ «Катод» (Олександр Степанович Лягой)	7 тис. грн.
ДП «Контур» (Григорій Михайлович Халус)	29,1 тис. грн.

Управління праці та соціального захисту населення райдержадміністрації.

ICTV
5.00 Ранкова музика, 6.00 «Дінастія», 6.55, 15.10 «Войн Редлола», М/ф, 7.20, 15.35 «Екшн-мен», М/ф, 7.45, 8.45 Факти, Ранок, 8.05 «Каламбур», 9.00 «Король - погрішний вельможа», Х/ф, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти, Гарячі новини, 10.45 «У половні пристрасней», 11.45 «Тропіканка», 12.45 Факти, День, 13.00 «Дитина на протязі», Х/ф, 14.40 М/ф, 15.55 «Повторне завантаження», М/ф, 16.20 «Знаменитий Дієт Джексон», Т/с, 16.50 «Під сонцем Сен-Тропе - 2», Т/с, 17.50 «П'ять Ритуальних Малбу», Т/с, 18.45 Факти, 19.05 Х/ф «Вікул», 21.10 «Каламбур», 21.45 Факти, Підсумок дня, 22.05 «Дієтний конкурс», Х/ф, 23.50 Х/ф «Бійцівська рибка».

Росія
4.45 - 7.45 «Доброго ранку, Росія», 7.45 Т/с «Леді Бомж», 8.40 Т/с «Щоденник убивць», 9.30 Експертиза, 9.40 Вісті, Чергова частина, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вісті, 10.20 «Джей Чан», М/с, 11.00 Х/ф «І знаву Англія», 12.30 Уся Росія, 12.45, 17.20, 19.35 Вісті - Москва, 13.20 «Що хоче жіночка», 14.15 Х/ф «Д'Артаньян і три мушкетери», 16.20 Дорожній патруль, 16.30 Експертиза, 16.45, 21.40 Вісті, Чергова частина, 17.50 «Бенефіс Городка», 18.50 На добраніч, діти, 19.55 Т/с «Леді Бомж», 20.50 Т/с «Щоденник убивць», 22.00 Х/ф «Малюк», 1.10 Лаврова гілка - 2002, 01.35 - 01.48 Дорожній патруль.

ГРТ
5.00 «Добрий ранок», 8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новини, 8.15, 18.00 «Земля любові, земля надії», Т/с, 9.10 «Пригоди Електроника», 10.30 Дієтний клуб, 11.15 «Шоу Дев? Коли?», 12.35 «Браш», 13.00 «Новий день», 14.15 Т/с «Правда про маму», 15.00 Х/ф «Гроші», 16.00 «Велике прання», 17.25 «Самі з вами», 19.00 «Слабка ланка», 20.00 Час, 20.35 Х/ф «Ієліна Нілу», 22.35 Нічний Час, 22.50 «Новий день», 23.50 «Аполонія», 00.55 Т/с «Суддя в пастці».

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 10.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00, 39.00, 40.00, 41.00, 42.00, 43.00, 44.00, 45.00, 46.00, 47.00, 48.00, 49.00, 50.00, 51.00, 52.00, 53.00, 54.00, 55.00, 56.00, 57.00, 58.00, 59.00, 60.00, 61.00, 62.00, 63.00, 64.00, 65.00, 66.00, 67.00, 68.00, 69.00, 70.00, 71.00, 72.00, 73.00, 74.00, 75.00, 76.00, 77.00, 78.00, 79.00, 80.00, 81.00, 82.00, 83.00, 84.00, 85.00, 86.00, 87.00, 88.00, 89.00, 90.00, 91.00, 92.00, 93.00, 94.00, 95.00, 96.00, 97.00, 98.00, 99.00, 100.00, 101.00, 102.00, 103.00, 104.00, 105.00, 106.00, 107.00, 108.00, 109.00, 110.00, 111.00, 112.00, 113.00, 114.00, 115.00, 116.00, 117.00, 118.00, 119.00, 120.00, 121.00, 122.00, 123.00, 124.00, 125.00, 126.00, 127.00, 128.00, 129.00, 130.00, 131.00, 132.00, 133.00, 134.00, 135.00, 136.00, 137.00, 138.00, 139.00, 140.00, 141.00, 142.00, 143.00, 144.00, 145.00, 146.00, 147.00, 148.00, 149.00, 150.00, 151.00, 152.00, 153.00, 154.00, 155.00, 156.00, 157.00, 158.00, 159.00, 160.00, 161.00, 162.00, 163.00, 164.00, 165.00, 166.00, 167.00, 168.00, 169.00, 170.00, 171.00, 172.00, 173.00, 174.00, 175.00, 176.00, 177.00, 178.00, 179.00, 180.00, 181.00, 182.00, 183.00, 184.00, 185.00, 186.00, 187.00, 188.00, 189.00, 190.00, 191.00, 192.00, 193.00, 194.00, 195.00, 196.00, 197.00, 198.00, 199.00, 200.00, 201.00, 202.00, 203.00, 204.00, 205.00, 206.00, 207.00, 208.00, 209.00, 210.00, 211.00, 212.00, 213.00, 214.00, 215.00, 216.00, 217.00, 218.00, 219.00, 220.00, 221.00, 222.00, 223.00, 224.00, 225.00, 226.00, 227.00, 228.00, 229.00, 230.00, 231.00, 232.00, 233.00, 234.00, 235.00, 236.00, 237.00, 238.00, 239.00, 240.00, 241.00, 242.00, 243.00, 244.00, 245.00, 246.00, 247.00, 248.00, 249.00, 250.00, 251.00, 252.00, 253.00, 254.00, 255.00, 256.00, 257.00, 258.00, 259.00, 260.00, 261.00, 262.00, 263.00, 264.00, 265.00, 266.00, 267.00, 268.00, 269.00, 270.00, 271.00, 272.00, 273.00, 274.00, 275.00, 276.00, 277.00, 278.00, 279.00, 280.00, 281.00, 282.00, 283.00, 284.00, 285.00, 286.00, 287.00, 288.00, 289.00, 290.00, 291.00, 292.00, 293.00, 294.00, 295.00, 296.00, 297.00, 298.00, 299.00, 300.00, 301.00, 302.00, 303.00, 304.00, 305.00, 306.00, 307.00, 308.00, 309.00, 310.00, 311.00, 312.00, 313.00, 314.00, 315.00, 316.00, 317.00, 318.00, 319.00, 320.00, 321.00, 322.00, 323.00, 324.00, 325.00, 326.00, 327.00, 328.00, 329.00, 330.00, 331.00, 332.00, 333.00, 334.00, 335.00, 336.00, 337.00, 338.00, 339.00, 340.00, 341.00, 342.00, 343.00, 344.00, 345.00, 346.00, 347.00, 348.00, 349.00, 350.00, 351.00, 352.00, 353.00, 354.00, 355.00, 356.00, 357.00, 358.00, 359.00, 360.00, 361.00, 362.00, 363.00, 364.00, 365.00, 366.00, 367.00, 368.00, 369.00, 370.00, 371.00, 372.00, 373.00, 374.00, 375.00, 376.00, 377.00, 378.00, 379.00, 380.00, 381.00, 382.00, 383.00, 384.00, 385.00, 386.00, 387.00, 388.00, 389.00, 390.00, 391.00, 392.00, 393.00, 394.00, 395.00, 396.00, 397.00, 398.00, 399.00, 400.00, 401.00, 402.00, 403.00, 404.00, 405.00, 406.00, 407.00, 408.00, 409.00, 410.00, 411.00, 412.00, 413.00, 414.00, 415.00, 416.00, 417.00, 418.00, 419.00, 420.00, 421.00, 422.00, 423.00, 424.00, 425.00, 426.00, 427.00, 428.00, 429.00, 430.00, 431.00, 432.00, 433.00, 434.00, 435.00, 436.00, 437.00, 438.00, 439.00, 440.00, 441.00, 442.00, 443.00, 444.00, 445.00, 446.00, 447.00, 448.00, 449.00, 450.00, 451.00, 452.00, 453.00, 454.00, 455.00, 456.00, 457.00, 458.00, 459.00, 460.00, 461.00, 462.00, 463.00, 464.00, 465.00, 466.00, 467.00, 468.00, 469.00, 470.00, 471.00, 472.00, 473.00, 474.00, 475.00, 476.00, 477.00, 478.00, 479.00, 480.00, 481.00, 482.00, 483.00, 484.00, 485.00, 486.00, 487.00, 488.00, 489.00, 490.00, 491.00, 492.00, 493.00, 494.00, 495.00, 496.00, 497.00, 498.00, 499.00, 500.00, 501.00, 502.00, 503.00, 504.00, 505.00, 506.00, 507.00, 508.00, 509.00, 510.00, 511.00, 512.00, 513.00, 514.00, 515.00, 516.00, 517.00, 518.00, 519.00, 520.00, 521.00, 522.00, 523.00, 524.00, 525.00, 526.00, 527.00, 528.00, 529.00, 530.00, 531.00, 532.00, 533.00, 534.00, 535.00, 536.00, 537.00, 538.00, 539.00, 540.00, 541.00, 542.00, 543.00, 544.00, 545.00, 546.00, 547.00, 548.00, 549.00, 550.00, 551.00, 552.00, 553.00, 554.00, 555.00, 556.00, 557.00, 558.00, 559.00, 560.00, 561.00, 562.00, 563.00, 564.00, 565.00, 566.00, 567.00, 568.00, 569.00, 570.00, 571.00, 572.00, 573.00, 574.00, 575.00, 576.00, 577.00, 578.00, 579.00, 580.00, 581.00, 582.00, 583.00, 584.00, 585.00, 586.00, 587.00, 588.00, 589.00, 590.00, 591.00, 592.00, 593.00, 594.00, 595.00, 596.00, 597.00, 598.00, 599.00, 600.00, 601.00, 602.00, 603.00, 604.00, 605.00, 606.00, 607.00, 608.00, 609.00, 610.00, 611.00, 612.00, 613.00, 614.00, 615.00, 616.00, 617.00, 618.00, 619.00, 620.00, 621.00, 622.00, 623.00, 624.00, 625.00, 626.00, 627.00, 628.00, 629.00, 630.00, 631.00, 632.00, 633.00, 634.00, 635.00, 636.00, 637.00, 638.00, 639.00, 640.00, 641.00, 642.00, 643.00, 644.00, 645.00, 646.00, 647.00, 648.00, 649.00, 650.00, 651.00, 652.00, 653.00, 654.00, 655.00, 656.00, 657.00, 658.00, 659.00, 660.00, 661.00, 662.00, 663.00, 664.00, 665.00, 666.00, 667.00, 668.00, 669.00, 670.00, 671.00, 672.00, 673.00, 674.00, 675.00, 676.00, 677.00, 678.00, 679.00, 680.00, 681.00, 682.00, 683.00, 684.00, 685.00, 686.00, 687.00, 688.00, 689.00, 690.00, 691.00, 692.00, 693.00, 694.00, 695.00, 696.00, 697.00, 698.00, 699.00, 700.00, 701.00, 702.00, 703.00, 704.00, 705.00, 706.00, 707.00, 708.00, 709.00, 710.00, 711.00, 712.00, 713.00, 714.00, 715.00, 716.00, 717.00, 718.00, 719.00, 720.00, 721.00, 722.00, 723.00, 724.00, 725.00, 726.00, 727.00, 728.00, 729.00, 730.00, 731.00, 732.00, 733.00, 734.00, 735.00, 736.00, 737.00, 738.00, 739.00, 740.00, 741.00, 742.00, 743.00, 744.00, 745.00, 746.00, 747.00, 748.00, 749.00, 750.00, 751.00, 752.00, 753.00, 754.00, 755.00, 756.00, 757.00, 758.00, 759.00, 760.00, 761.00, 762.00, 763.00, 764.00, 765.00, 766.00, 767.00, 768.00, 769.00, 770.00, 771.00, 772.00, 773.00, 774.00, 775.00, 776.00, 777.00, 778.00, 779.00, 780.00, 781.00, 782.00, 783.00, 784.00, 785.00, 786.00, 787.00, 788.00, 789.00, 790.00, 791.00, 792.00, 793.00, 794.00, 795.00, 796.00, 797.00, 798.00, 799.00, 800.00, 801.00, 802.00, 803.00, 804.00, 805.00, 806.00, 807.00, 808.00, 809.00, 810.00, 811.00, 812.00, 813.00, 814.00, 815.00, 816.00, 817.00, 818.00, 819.00, 820.00, 821.00, 822.00, 823.00, 824.00, 825.00, 826.00, 827.00, 828.00, 829.00, 830.00, 831.00, 832.00, 833.00, 834.00, 835.00, 836.00, 837.00, 838.00, 839.00, 840.00, 841.00, 842.00, 843.00, 844.00, 845.00, 846.00, 847.00, 848.00, 849.00, 850.00, 851.00, 852.00, 853.00, 854.00, 855.00, 856.00, 857.00, 858.00, 859.00, 860.00, 861.00, 862.00, 863.00, 864.00, 865.00, 866.00, 867.00, 868.00, 869.00, 870.00, 871.00, 872.00, 873.00, 874.00, 875.00, 876.00, 877.00, 878.00, 879.00, 880.00, 881.00, 882.00, 883.00, 884.00, 885.00, 886.00, 887.00, 888.00, 889.00, 890.00, 891.00, 892.00, 893.00, 894.00, 895.00, 896.00, 897.00, 898.00, 899.00, 900.00, 901.00, 902.00, 903.00, 904.00, 905.00, 906.00, 907.00, 908.00, 909.00, 910.00, 911.00, 912.00, 913.00, 914.00, 915.00, 916.00, 917.00, 918.00, 919.00, 920.00, 921.00, 922.00, 923.00, 924.00, 925.00, 926.00, 927.00, 928.00, 929.00, 930.00, 931.00, 932.00, 933.00, 934.00, 935.00, 936.00, 937.00, 938.00, 939.00, 940.00, 941.00, 942.00, 943.00, 944.00, 945.00, 946.00, 947.00, 948.00, 949.00, 950.00, 951.00, 952.00, 953.00, 954.00, 955.00, 956.00, 957.00, 958.00, 959.00, 960.00, 961.00, 962.00, 963.00, 964.00, 965.00, 966.00, 967.00, 968.00, 969.00, 970.00, 971.00, 972.00, 973.00, 974.00, 975.00, 976.00, 977.00, 978.00, 979.00, 980.00, 981.00, 982.00, 983.00, 984.00, 985.00, 986.00, 987.00, 988.00, 989.00, 990.00, 991.00, 992.00, 993.00, 994.00, 995.00, 996.00, 997.00, 998.00, 999.00, 1000.00.

13.05 «Золоте курча», 13.40 Абетка безглуздя, 13.45 Служба розшуку дітей, 13.50 Ситуація, 14.00 М/ф «Гуфі та його команда», 14.30 М/с «Русалонька», 15.10 Х/ф «Гітча», 17.50 Х/ф «Три атлети», 18.30, 19.30, 22.00, 22.50 «ТСН», 21.05 Х/ф «Тернер і Гуф», 23.10 Х/ф «Різдвяне диво в Коуртці».

ІНТЕР
6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини, 06.05 «Красюк на майдані», 06.35 «Смолонорам», 07.10 М/ф, 07.30 «Все для тебе», 08.05 Х/ф «Неймовірні пригоди італійця в Росії», 09.55, 1.15 «Велике прання», 10.45 М/ф, 11.10 Т/с «Згодійка», 12.10 Т/с «В м'я твого кохання», 12.55 «Подорож до країни жули», 13.45 М/с «Кастер», 14.05 Великі романи ХХ століття, 14.35 «Смолонорам», 15.15 «Перехресті візантій», 16.05, 1.55 Х/ф «Нові пригоди невідомого», 17.10 Х/ф «Під укіс», 19.05 «Афера», 20.00 «Подорожці», 20.35 Х/ф «Темна рекету», 23.00 Х/ф «Із Африки», 1.40 «Великі злочини ХХ століття», 4.05 М/ф для дорослих, 4.30 Х/ф «Посиденьки».

СТБ
7.00 «РанОК», 7.55 М/ф «Спанкі», 8.25 «Москві-шоу», 8.50, 18.15 «Віна Столиця», 9.30 «Імпреза», 10.00 «На перший погляд», 10.30 Х/ф «Людина, що дощом у черевку», 12.25 Х/ф «Пан Володимирський», 14.00, 19.00 «Віна Новини», 14.40 «Дні Ок», 15.35 «Наш герой», 16.00 «Щілом тасмно», 17.05, 2.10 «Віна, Кримінал», 17.15 Х/с «Багаті і аномалія», 18.25 «Друга світова війна у копюрі», Д/с, 19.35 «Екстремальні ситуації», 20.30 Х/ф «Людина, що бжить», 22.25 Х/ф «Великий приз», 00.20 Х/ф «11 днів, 11 ночей».

Новий канал
7.00 Телегузіки, 8.20, 16.35 Т/с «Пригоди Дігмонева», 8.50 М/с «Космос», 9.20 Т/с «Битльборги», 9.50 Х/ф «Гости з майбутнього», 10.55 Мультифільм, 11.15 Х/ф «Проект «Альфа», 13.00, 19.00, 23.15 Репортар, 13.15 «Віна», 14.05 Т/с «Дієтний Ангелі Повернення», 14.50 М/с «Норман Гарман», 15.15 «М/с «Світ Боббі», 15.40 «М/с «Даніс-муніталі», 16.05 М/с «Завойовник Зима», 17.05 Браш, 17.15 Т/с «Мальчишій центр уваги», 17.55, 2.45 Т/с «Медикотери», 19.30 Один за всіх, 20.30 Х/ф «Історія про царя Петра», 22.15 Кунстамера, 23.35, 0.55, 2.40, 3.30, 4.25 Зона ночі, 23.45, 3.35 Т/с «Летисий кривець», 0.45 Служба розшуку дітей, 1.10, 4.30 Х/ф «Бойові роботи», 6.00 Х/ф «Розповіді про те, як цар Петро араж живав».

ICTV
5.00 Ранкова музика, 5.55 «Дінастія», Т/с, 6.50 Служба розшуку дітей, 6.55, 15.10 «Войн Редлола», М/ф, 7.20 «Екшн-мен», М/ф, 7.45 Факти, Ранок, 8.05 «Каламбур», 8.45, 12.45 Факти, 9.00 «Історія п'ятнадцяти хлопчиків», М/ф, 10.45 «У половні пристрасней», Т/с, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти, Гарячі новини, 11.45 «Тропіканка», 13.00 «Вікул», Х/ф, 14.40 М/ф, 15.35 «Фантомітра», М/ф, 15.55 «Повторне завантаження», М/ф, 16.20 «Знаменитий Дієт Джексон», Т/с, 16.50 «Під сонцем Сен-Тропе - 2», Т/с, 17.50 «П'ять Ритуальних Малбу», Т/с, 18.45 Факти, 19.05 Х/ф «Хижки», 21.10 «Повне мамду», Т/с, 21.45 Факти, Підсумок дня, 22.05 Х/ф «Присмеркова людина», 00.00 Сторіжки «Плейбою», 00.35 «Серійна коханка», Х/ф.

Росія
4.45 - 7.45 «Доброго ранку, Росія», 7.45 Т/с «Леді Бомж», 8.40 Т/с «Щоденник убивць», 9.30 Експертиза, 9.40 Вісті, Чергова частина, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вісті, 10.20 «Джей Чан», М/с, 11.00 Х/ф «І знаву Англія», 12.30 Уся Росія, 12.45, 17.20, 19.35 Вісті - Москва, 13.20 «Що хоче жіночка», 14.15 Х/ф «Д'Артаньян і три мушкетери», 15.40 «Хві», 16.20, 1.35 Дорожній патруль, 18.30 Експертиза, 17.20, 19.35 Мусульмані час, Вісті - Москва, 17.50 «Бенефіс Городка», 18.50 Споійної ночі, малець, 19.55 Т/с «Леді Бомж», 20.45 Х/ф «Шостий елемент», 22.30 Х/ф «Казка на ніч», 00.05 Концерт Ал ді Міола, Л.Аугуїна, А.Варум.

ГРТ
5.00 «Добрий ранок», 8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новини, 8.15, 18.00 «Земля любові, земля надії», Т/с, 9.10 «Пригоди Електроника», 10.30 Дієтний клуб, 11.15 «Шоу Дев? Коли?», 12.35 «Браш», 13.00 «Новий день», 14.15 Т/с «Правда про маму», 15.00 Х/ф «Гроші», 16.00 «Велике прання», 17.25 «Самі з вами», 19.00 «Слабка ланка», 20.00 Час, 20.35 Х/ф «Ієліна Нілу», 22.35 Нічний Час, 22.50 «Новий день», 23.50 «Аполонія», 00.55 Т/с «Суддя в пастці».

ке прання», 17.25 Х/ф «Замовлення на самоубство», 18.55 «Поле чудес», 20.00 Час, 20.35 Х/ф «Троїця на межі гордини», 22.40 Х/ф «Камуфляж», 00.25 Х/ф «Маленькі чоловічки білішвидьського провулка, чи Хочу лива».

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 10.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00,

Віталій КЕМІНЬ – СВЯЩЕНИК ЗА ПОКЛИКАННЯМ

лись до храму, зрозуміли його прагнення, ширість душі, яка запалиє любу до віри. Силами громади під керівництвом настоятеля збудовано фару. Далі розпочалась робота з упорядкування території навколо храму та кладовища. Не зупиняючись на досягнутому, отець Віталій з парафіянами починають реконструкцію дерев'яної православної церкви, якій 105 років. Протягом 2002 року збудовано чотири куполи, зовні храм оброблено пластиком, встановлено нові вікна тощо.

Молодий священник зосереджує свою діяльність і на вихованні парафіян, особливо підліткового покоління. Протягом часу його служіння учні та вчителі сільської школи побували в Почасві, Кремінці, Київській Лаврі. Діти люблять настоятеля, займаються в церковній школі, охоче йдуть з ним у колядки, щедрики, на екскурсії. Зараз ведуться дискусії: бути чи не бути хри-

стіанським цінностям у школі? Як керівник навчального закладу вважаю, що знання з християнської етики мають викладатися в школі й відігравати неабияку роль у вихованні молоді. І це ми доручили священнику Віталію Кеміню й не помилилися. На його уроках учні знайомляться зі світовою християнською культурою, вивчають духовну спадщину України. Святе Письмо, Божі заповіді, проймають любов'ю до віри, що сприяє духовному вихованню молодого покоління. За активну участь в шкільних справах його обрано головою ради школи.

Отець Віталій – невтомний трудящий, добрий порадиць, сумлінно виконує свої обов'язки. В добру чи скрутну годину він уміє допомогти, розрадити, підтримати ширим словом та молитвою. Вчителі також знаходять в ньому неабияку підтримку, за що щиро вдячні.

Андрій ВЕРБЕЩУК,
директор загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів с. Чорна Тиса.

Отець Віталій Кемінь вже п'ятий рік є настоятелем Узленської православної церкви в Чорній Тисі. Народився в селі Іза Хустського району. Після закінчення середньої школи продовжив навчання в Київській духовній семінарії. Протягом цього часу конкретними справами вносить свою лепту в покращення життя населеного пункту, ніколи не байдужий до тих подій, що відбуваються в селі, школі, за що заслужив повагу серед парафіян. Люди повірили молодому наставнику, потягну-

ЗІРКА СПАСИТЕЛЯ

За буденними клопотами та марними надіями люди іноді забувають про свято. Ні, йдеться не про застілля з приводу сімейних чи календарних дат, а про свято душі, коли все суттєве відходить на другий план, а помисли й думки линуць увесь, до вічних істин буття. І таке свято щороку настає 7 січня – Різдво Сина Божого. Різдво кожного з нас. Бо сказано кимось: «Христос міг хоч тисячу разів народжуватися у Віфлемі, але нема тобі в цьому ніякої користі, якщо Він хоча б раз не народиться в твоїй власній душі!»

«І трапилося тими днями – вийшов наказ царя Августа переписати всю землю, – читаємо в Євангелії від Луки. – ...І всі пішли записатися, кожен у місто своє. Пішов теж і Йосип із Галилеї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Віфлем, бо походив із дому Давидового, щоб йому записатися з Марією, із ним зарученою, яка була вагітна. І сталося так, як були вони там, то настав день її породити. І породила вона свого Первенця Сина, і Його сповіла, і до ясел поклала Його, – бо в заїзді місця не стало для них...»

ли отару свою. Як ось Ангел Господній з'явився коло них, і слава Господня осяяла їх, і вони перестрашилися страхом великим... Та Ангел промовив до них: «Не лякайтеся, бо ось я благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім. Бо сьогодні в Давидовій місті народився Спаситель, Який є Христос Господь. А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслях лежатиме...»

І сталося, коли Ангел відійшов від них у небо, пастихи почали говорити один одному: «Ходім до Віфлеми й побачмо, що сталося там, про що сповістив нас Господь». І прийшли, поспішаючи, і знайшли там Марію та Йосипа, та Дитинку, що в яслях лежала. А побачивши, розповіли про все те, що про це Дитину було їм звіщено. І всі, хто почув, дивувалися тому, що їх пастихи говорили. А Марія оці всі слова зберігала, розважаючи, у серці своїм...»

Тим часом в іншому місці теж розвивалися події, безпосередньо зв'язані з приходом Сина Божого на землю. «Коли ж народився Ісус у Віфлемі Юдейській, за днів царя Ірода, то ось мудреці прибули до Єрусалиму зі сходу, і питали: «Де народжений Цар Юдейський? Бо на сході ми бачили зорю Його, і прибули поклонитися Йому», – свідчить євангеліст Матвій. До речі, східні мудреці (чи волхви) чинили досить ризиковано. Це все одно, що за часів Сталіна запитати когось із москвичів на Красній площі: «Де можна побачити нового керівника країни?». Отож, неважко здогадатися, якою була реакція на таку звістку Ірода. «І як занув це цар Ірод, занепокоївся, і з ним увесь Єрусалим, і,

зібравши всіх первосвященників і книжників людських, він випитував у них, де має Христос народитися? Вони ж відказали йому: «У Віфлеми Юдейській, бо в пророка написано так...». Тапер Ірод знає, де шукати Ісуса. Як же відчинить? «Тоді Ірод покликав таємно отих мудреців, і докладно випитував їх про час, коли з'явилася зоря. І він відслав їх до Віфлеми, говорячи: «Ідть і пильно розішдайтеся про Дитятко; а як знайдете, сповістіть мене, щоб і я міг літи й поклонитися Йому». Вони ж царя вислухали й відійшли. І ось зоря, що на сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла й стала зверху, де Дитятко було. А бачивши зорю, вони надзвичайно зараділи. І, ввійшовши до дому, знайшли там Дитятко з Марією, Його матір'ю. І вони впали ниць, і поклонилися Йому. І, відчинивши скарбниці свої, піднесли Йому свої дари: золото, ладан та смирну. А всі сні остерезені, щоб не вертатися до Ірода, відійшли вони іншим шляхом до своєї землі.»

Як бачимо, лише перший промінь зірки Спасителя пробився на нашу грішну землю, як Зло побачило в тому смертельну небезпеку собі, і почало діяти відповідно до своєї природи. Цар Ірод наказав винищити в країні всіх немовлят, сподіваючись таким чином позбавитися Ісуса. Але Той уже був з батьками в Єгипті. Лише після смерті Ірода Марія з Йосипом та своїм божественним Сином повернулися в землю Ізраїлеву. У той самий Назарет, звідки простелиться тернистий шлях Ісуса до кожного з нас. Не зачиняймо ж дверей своїх перед Ним ні в радості, ні в горі, бо з Його Різдвом прийшли у цей світ Істина, Світло і Надія. Ісус народжується! Славимо Його!

(Укрінформ).

Ганна КУХАР, начальниця архівного відділу райдержадміністрації: «ПРАГНЕМО ДОНЕСТИ ДО МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ ПОДІХ ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ»

Архівісти покровителем своєї професії вважають бога Януса. Згідно з римською міфологією, цей дволикий бог водночас дивиться у минуле і майбутнє, що, напевно, символізує наше прагнення зберегти історичні першоджерела, а також забезпечити винищення і майбутнє покоління важливими документами.

Реалізація державної політики у сфері архівної справи і діловодства в районах покладена на архівні відділи райдержадміністрацій. У 1946 році постановою Закарпатського обласного виконавчого Раді районний державний архів. З тих пір і до сьогодні головне завдання відділу полягає у збереженні, обліку та охороні документів Національного архівного фонду, переданих органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями, незалежно від форми власності та об'єднань громадян, які діють на території району.

Сьогодні фондоутворювачами районного архівного відділу є 45 організацій та установ. Це, зокрема, районна, міська, селищна та сільська ради, райдержадміністрація та її відділи, центральна лікарня, газета "Зоря Рахівщини" та інші. Щорічно від цих установ приймаємо на постійне збереження 300-400 справ управлінської документації. Зараз в архівному відділі нараховується 94 фонди, в яких – 22161 одиниці зберігання.

Також забезпечуємо дотримання законних інтересів і прав громадян. У зв'язку з ліквідацією установ, організацій і підприємств без правонаступників, на архівний відділ лягла відповідальність зберігати документи особового складу, тобто Трудового архіву. Сьогодні зберігаємо 753 справи ліквідованих райпобуткомбінату, ВАТ "Будівельник-5", міжгоспоспільного лігоспу, КСГП "8 Березня" та "Варичанське", Рахівського територіально-відокремленого відділення банку "Україна" та двох МП, кооперативів. На звернення громадян протягом року видали понад 120 витягів, копій з документів та довідок соціально-правового характеру, а також довідки про розмір зарплатної плати для оформлення пенсії колишнім працівникам ліквідованих установ.

Архівний відділ перевіряє роботу, надає консультативно-методичну допомогу з питань архівної справи та діловодства

підприємствам, установам і організаціям, веде зведений облік архівних документів, що зберігаються в цих установах. Згідно до Закону України "Про національний архівний фонд та архівні установи", маємо право порушувати в установленому законом порядку питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у пошкодженні, втраті, знищенні архівних документів. Зазначу, що керівники підприємств, які ліквідовуються, реформуються, реорганізуються, з відповідальністю ставляться до збереження архівних матеріалів. Адже документи особового складу повинні знаходитися в установі 75 років. На таких великих підприємствах, як хартонна фабрика, арматурний завод, пісоккомбінат, пісоккомбінат, завод "Конденсатор" та інших, накопичено тисячі одиниць наказів про кадрові та відомостей про зарплатну плату з 1945 по 90-і роки. Дякуючи тому, що керівники розуміють цінність цих паперів, поки що в районі немає втрат або знищення документів Трудових архівів. А колишні архівісти, діловоди, кадровики роблять все для того, щоб зберегти ці фонди, аби люди, які працювали на підприємствах більшу частину свого життя, мали можливість отримати довідки на пенсію.

Роблячи іншим добро, отримуємо або мізерну зарплату, або й зовсім нічого. Хочу подякувати О.І.Пекарюк, М.В.Арділан, О.В.Морозюк, А.Ю.Тернушак, М.М.Болдиш, І.Д.Федурці, М.В.Калустей за відданість справі, безкорисливість, за віру в те, що їхня праця потрібна людям.

Враховуючи значний внесок архівних установ України у розвиток вітчизняної науки і культури, інші сфери життя суспільства, 30 жовтня 1998 року Президент України підписав Указ про відзначення 24 грудня Дня працівників архівних установ. І хоча надворі січень, однак хочу привітати діловодів, працівників, котрі відповідають за роботу архівних підрозділів підприємств, установ, організацій, всіх, хто має причетність до скромної професії, з минулим професійним святом, Новим роком та Різдвом Христовим. Бажаю всім й надалі вдосконалювати архівну справу в районі, служити їй сумлінно й віддано, доносячи до майбутніх поколінь хвилюючий подих історії рідного краю.

КУЛЬТУРА – ЄДИНИЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ І РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Із виходом Указу Президента України Леоніда Кучми "Про оголошення 2003 року – роком культури на Україні", ми неодумано допускаємо вибір між соціально-економічною та культурною сферами. За дискусіями та безрезультатними пошуками відповідей на запитання "Що пріоритетніше?" – губимо й одне, й друге.

Відомо, що кожна людина реалізовує себе по-різному, навіть, якщо живе в подібних умовах. Якої суспільний механізм формувє особистість, а головне – реалізує її можливість? Культура. Ще Гегель писав, що формування індивіда йде "шляхом переробки себе в процесі культури". Ця переробка і є розвитком людини, реалізацією її соціальних сил, яка здійснюється через культуру. Про її значення в суспільстві психолог, лінгвіст і філософ Г.Шпет сказав: "Культура – це культ розумних".

Століттями не вшухали суперечки про те, що таке культура, висувалися різноманітні теоретичні концепції щодо її сутності, перспектив розвитку, впливу на духовний світ людей. Цей термін прийшов до нас з грецької мови. А.Кребер і К.Клякхон дали визначення списку понять і визначень культури, що зустрічаються в європейській науковій літературі.

В сучасному світі це

слово отримало більш узагальнююче значення. Нею називають все, створене людиною, умовно поділяючи її на матеріальну і духовну. У такому розумінні культура дійсно відображає її суттєві риси. Вона постоє як створена людиною "друга природа", без якої не можна жити по-людськи. Отже: людина живе у створеному нею самому світі ("другій природі") – культурі. Цим визначенням утверджується також принцип, що не слід шукати особливості "сфери культури". Там, де є людина, її діяльність, відносини між людьми, там – і культура.

Культуру неможливо зводити тільки до духовної сфери виробництва і споживання, тому що її принципами, нормами і законами життя є реальність, з якою не можна не рахуватися, якщо ми хочемо бути і залишатися людьми. Більше того, нехтування цими нормами веде до такого розладу всього суспільного життя, розкладу суспільних стру-

тур, цінностей та ідеалів, від чого неминує страждати вся економіка. Без культури суспільство не існує, як впорядковане ціле, воно терпить тотальну деградацію.

Найважливішим фактором культурного розвитку є творча діяльність, спрямована на засвоєння нових матеріальних і духовних цінностей. Творчість, новаторство робить можливим прогрес культури, перехід до більш високих ступенів культурного розвитку. Загалом, культура є складним і багатограним явищем, яке містить в собі різні боки людського життя.

Що принесе нам 2003 рік – Рік культури на Україні? Це залежить від кожного з нас. Адже рівень культурного розвитку визначає не тільки рівень економіки, політики, але і рівень всіх процесів, які відбуваються в суспільстві в цілому.

Василь ГОРБАЧ,
провідний методист районного методичного центру при відділі культури РДА.

(За матеріалами Л.Карпової – доцента кафедри історії й теорії культури України КЕУКІМ, кандидата педагогічних наук).

ПЛАТУ ЗА ГУРТОЖИТОК СТАБІЛІЗОВАНО

Не є дивиною, що плата за проживання в гуртожитках була різною, а податки й завищеною. З метою стабілізації ситуації Голова облдержадміністрації Іван Різак видав розпорядження, яким установив граничний розмір плати за проживання громадян, іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, у гуртожитках підприємств, установ і організацій усіх форм власності в розмірі 30 гривень за одне ліжко - місце за місяць протягом опалювального періоду та 15 гривень за ліжко - місце протягом неопалювального періоду.

Зазначений розмір плати за проживання у гуртожитках враховує оплату послуг з водо-, тепло-

та газопостачання, водоводоведення, а також послуг, що пов'язані з утриманням житлових приміщень і зменшується у разі відсутності:

- газопостачання - на 1,86 гривень;
- газового водопостачання та гарячого водопостачання - на 6,21 гривень;
- теплопостачання на 15,48 гривень.

Оплата за спожиті електроенергію враховується у вартість проживання у гуртожитку.

З метою зменшення витрат, що пов'язані з утриманням гуртожитків, рекомендовано підприємствам і організаціям усіх форм власності вжити заходів щодо об'єднання гуртожитків засобами обліку споживання природного газу, води, тепло- і електроенергії.

СИТУАЦІЯ ІЗ ЗАГИБЕЛЛЮ ЛЮДЕЙ НА ПОЖЕЖАХ - КРИТИЧНА

Служба Державного пожежного нагляду району повідомляє, що на Закарпатті склалася критична ситуація із загибеллю людей на пожежах. Особливу тривогу викликає значна їх кількість у житловому секторі (до 95 відсотків).

На Рахівщині у минулому році зафіксовано 85 пожеж, які завдали матеріальних збитків на суму близько 28 тис. грн. Пожежі завдають не тільки матеріальних збитків - на

них гинуть люди. За вказаний період у вогні в області загинуло 60 чоловік, у тому числі 4 дітей. У нашому районі - 3 чоловік.

Більшість пожеж сталося через недотримання правил пожежної безпеки під час експлуатації нагрівальних побутових приладів та необачності при палінні в нетверезому стані. Попри заходи, які вживають органи внутрішніх справ стосовно відвернення загрози пожеж, попередження загибелі та травмування на них людей, проблема г-

рантування пожежної безпеки залишається актуальною, а з настанням холоду набуває особливої гостроти.

У зв'язку з цим СДПН району звертається до громадян: будьте обачні в поведінці з вогнем. Для обігрівання приміщень використовуйте електроприлади лише стандартного (заводського) виробництва. Дотримуйтеся елементарних вимог правил пожежної безпеки в побуті та на виробництві.

Пам'ятайте! Ваша

безпека залежить лише від Вас. Будьте пильними, бережіть своє життя і майно від вогню!

Анатолій ЛАНЬО,
старший інспектор Служби Держпожежнагляду Рахівського району.

З МОЛОДШОГО СЕРЖАНТА - ДО КАПІТАНА

У житті, здається, все визначено наперед: місце роботи, сім'я, діти, країна над головою, посаджене дерево... Доля Богдана Івановича Либавки не вирізнялася нічим визначним і легко вписувалася у прийнятні рамки. Працював в Ужгородському автопарку водієм автобуса, аж поки в 1994 році йому запропонували роботу в органах внутрішніх справ.

Відразу молодший сержант Либавка ніс патрульний постову службу. Відтак два роки працював дільничним інспектором в райцентрі й стільки ж - помічником начальника рай-

відділу УМВС у Закарпатській області по тилловому і матеріальному забезпеченні. З 1998 року - дільничний інспектор у Кобилицькій Поліції, звідки родом. Працювати в населеному пункті, де ти виріс і кожного знаєш практично іменем важко. В той же час це має свої переваги. Як-не-як, а знаючи місцеву ситуацію, легше попередити і розкрити той чи інший злочин. Та й до односельця більша довіра. З таким можна поговорити, довірити будь-

яку біду й отримати пораду. Про те, що Богдан Іванович добре володіє ситуацією в населеному пункті, свідчить те, що за резуль-

татами роботи його визначили дільничним інспектором. Тільки протягом 2002 року він розкрив вісім злочинів (крадіжки, хуліганство тощо), а також склав 40 протоколів про адміністративні порушення.

Минулого року оперативні дії дільничного завадили виробничому підприємству, котрий вже спускав валізи, наживати п'ятами. До ранку затриманий зізнався у вбивстві й розповів про мотиви свого вчинку.

Підтвердження високого професіоналізму інспектора міліції Богдана Либавки слугує і той факт, що впродовж короткого терміну з молодшого сержанта він виріс до капітана.

(Наш кор.).

Підвищують кваліфікацію вчителів початкових класів

У листопаді цього року на базі ЗОШ I-III ступенів № 1 м. Рахова проведено вихідні курси підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, завдяки яким прокурсовано 63 педагоги району. Організували та провели курси лектори Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, працівники відділу освіти РДА.

Під час лекційних занять вчителі поглибили знання з питань педагогіки, психології, з методики викладання всіх навчальних предметів у початкових класах, нормативно-правових документів тощо. Велика увага приділялася "Проблемі переходу на 12-річний термін навчання", "Формам і методам впровадження нового змісту початкової освіти", "Новій системі оцінювання навчальних досягнень учнів в початкових класах". Лектори ознайомили слухачів із сучасними педагогічними технологіями та інтенсивними методами навчання в початкових класах.

На науково-практичній конференції власним досвідом роботи поділилися: Г.В.Волошин (ЗОШ №1 м.Рахова), С.С.Янюк (ЗОШ №3 смт. В.Бичків), Н.В.Обрійків (ЗОШ №2 м. Рахова), Г.Б.Кущин (ЗОШ с. Ділове).

Педагогі дякували директору Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти М.І.Талапаканчу, начальнику відділу освіти РДА Ю.М.Беркалі, завідувачу та працівникам РМЦ за організацію і проведення курсів.

Світлана СМЕТАНЮК,
методист МЦ відділу освіти РДА.

Допомагаючи, доброчинці не чекають дивідендів

Сьогодні школам бракує необхідного, а інколи й елементарного, аби нормально функціонувати, сити зерно знань й готувати майбутнє держави. На жаль, благі наміри легко пере-креслюються холодом у класних приміщеннях, слабку спортивною та навчальною базами. Такі реалії і відрядно, що з року в рік ситуація поволі змінюється на краще. Найперше - в розумінні місцеватами, доброчинцями, підприємливими людьми важливості підтримки багатогранного шкільного життя. Адже школа - це дзеркальне відображення суспільно-політичної, соціальної ситуації в державі. Прикро, що не всі це розуміють, але, на щастя, більшає прикладів, коли керівник установи, підприємств або ж рядовий громадянин, побачивши важку ситуацію, в якій опинилися навчальні заклади, реально впливають на покращення справ.

у акції "Дні дитинства", закупили для малозабезпечених дітей шкільне приладдя. Крім цього, лісничий Діловецького лісництва та греко-католицька громада села допомагають харчувати дітей із малозабезпечених сімей. Півроку передплату періодично організував для ЗОШ начальник Рахівського дорожньо-експлуатаційного підприємства, депутат райради Анжелю Корадіні. Сприяють школі у вирішенні найрізноманітніших питань й голова села М.Корадіні, спеціалісти Луцького мостозагону №60 Київського тресту "Мостобуд", підприємці Петро Михайлюк, Андрій Панасюк, Дана Матчук та інші.

А 19 грудня, в день Миколая Чудотворця, настоятель православної Петро-Павлівської церкви о.Георгій запрошив початківців до храму, де діти отримали подарунки.

Новорічні призи учнями допомогли придбати Олександр Вітер, Василь Савляк, Василь Пушман, Федір Пушкар, Ігор Матчук та директор кар'єру ТзОВ "Карпати" Йосип Попович.

Не залишають без уваги неодноразові наші звернення директор Ват "Мармуровий кар'єр "Трибушани" Олександр Вітер, депутати райради - лісничий Діловецького лісництва Великобичківського ДЛМП Василь Пушман та підприємець Василь Савляк. Вони допомогли здійснити поточний ремонт класних приміщень, в останні дні посприяли із виділенням трьох км. дошки для заміни підлоги. Всі троє, а також підприємці Степан Кущин, Михайло Йосипчук, взяли активну участь

Сьогодні кожен із тих, хто в тій чи іншій мірі допомагає навчальним закладам, не сподівається на дивіденди, тому заслуговує на добре слово. Дирекція закладу та учні щиро дякують їм за доброчинність і бажають у Новому році доброго здоров'я, сімейного затишку, успіхів у роботі та довгих років життя.

Марія ЮРАЩУК,
директор ЗОШ I-III ступенів с.Ділове.

Верховна Рада України продовжує розгляд проекту Закону "Про зброю", положенням якого передбачається надати право всім громадянам мати у власності короткоствольну вогнепальну зброю. Поряд з цим, оперативна ситуація в районі, області, країні залишається складною. За 2002 рік лише із застосуванням вогнепальної зброї вчинено 580 злочинів, а тому числі - 152 умисні вбивства. Під час виконання службових обов'язків загинуло десять та поранено 104 працівників міліції. Виявлено 653 організовані злочинні угруповання, які скоїли 5931 злочин. У них вилучено 240 одиниць вогнепальної зброї, а з незаконного обігу в державі - 3689, в т.ч. - 620 пістолетів і револьверів. У розшуку перебуває 1751 бойовий пістолет та револьвер, 876 карабінів і гвинтівок, 9371 мисливська рушниця, 5346 газових пістолетів та револьверів.

У Закарпатській області в розшуку знаходиться 16 одиниць нарізної зброї; 48 - гладкоствольної та 17 - газової. З початку року працівниками міліції області вилучено з незаконного обігу два автомати, 18 пістолетів, 21 карабін, 23 обрізи, 10 гвинтівок, 16 мисливських рушниць, 14 гранат, 80 одиниць холодної зброї та 5889 штук патронів різного калібру.

На сьогодні понад 11200 закарпатців володіють офіційно зареєстрованою вогнепальною зброєю: з них 10524 - мисливською гладкоствольною, до 1500 - карабінами та вінчестерів і 2500 - газовою.

У районі сьогодні в розшуку знаходяться шість одиниць вогнепальної зброї:

Василь ГАМОР, начальник штабу райвідділу УМВС України в Закарпатській області, майор міліції:

«ЧИ ПОТРІБНО ОЗБРОЮВАТИ НАСЕЛЕННЯ?»

п'ять - нарізної та одна гладкоствольна. Так, у мешканця Рахова викрадено мисливську рушницю ІЖ-18 (16-калібру), а в Ясінях із середньої школи зникли три малокаліберні гвинтівки (5,6 калібру) та автомат АКМ. Втраченим вважається пістолет ТТ. Вказані крадіжки було скоєно з 1979 по 1999 рр.

На території району офіційно зареєстровано 1010 одиниць вогнепальної зброї: 524 - мисливської гладкоствольної, 90 - карабінів, вінчестерів та малокаліберних гвинтівок, 136 - газової, 260 одиниць відомчої зброї знаходиться у службовому користуванні організацій та підприємств.

На сьогодні працівники райвідділу міліції вилучили з незаконного володіння у громадян 53 одиниць вогнепальної зброї, в т.ч. шість - нарізної (автомат ППШ, три малокаліберні гвинтівки, два карабіни, три обрізи мисливських рушниць), 200 грамів тротилової шашки, 44 одиниці гладкоствольної зброї.

Під час проведення місячника добровільної здачі зброї мешканці району здали чотири гладкоствольні

мисливські рушниця та два газові пістолети.

Разом з цим на території Закарпаття скоюються злочини з використанням зброї. Тільки цього року вчинено чотири кримінально-карні діяння, один із них - 14 травня 2002 року в с.Ділове. Під час побутової суперечки громадянин Л. з обріза мисливської одноствольної рушниця, яку зберігав у будинку, вистрілює у дружину. Внаслідок важкого вогнепального поранення вона померла на місці. Зловмисника засуджено до ув'язнення на дев'ять років.

За роки незалежності України в Закарпатській області, при виконанні службових обов'язків, від рух озброєних злочинців загинуло три працівники міліції, двох поранено.

На нашу думку, надання права власності громадянам на короткоствольну вогнепальну зброю (пістолет) в Україні - передчасний крок. Ця позиція небезпідставна, адже згадана зброя пристосована для прихованого носіння і надання її у власність значно ускладнить криміногенну ситуацію.

Громадяни, які матимуть таку зброю, можуть стати об'єктами посягання з метою заволодіння нею. Зловмисники, котрі незаконно зберігають зброю, зможуть її легалізувати для вчинення важких злочинів.

Крім цього, наше суспільство, внаслідок недостатньої правової свідомості населення, нездорового морально-психологічного стану, не готове до того, щоб кожний пересічний громадянин мав короткоствольну вогнепальну зброю. Реальним є зростання злочинності на побутовому ґрунті, звычайні суперечки переростають у перестрілки. Неважко прогнозувати й збільшення кількості нещасних випадків через необережне поводження зі зброєю, самогубства та інше. Отже, прийняття Верховною Радою такого закону є передчасним і не відображає свідомості більшої частини населення.

Календар на 2003 рік

Січень				Лютий				Березень				Квітень					
Пн.	6	13	20	27	3	10	17	24	3	10	17	24	31	7	14	21	28
Вт.	7	14	21	28	4	11	18	25	4	11	18	25	1	8	15	22	29
Ср.	8	15	22	29	5	12	19	26	5	12	19	26	2	9	16	23	30
Чт.	9	16	23	30	6	13	20	27	6	13	20	27	3	10	17	24	
Пт.	10	17	24	31	7	14	21	28	7	14	21	28	4	11	18	25	
Сб.	11	18	25	8	15	22	8	15	22	29	5	12	19	26			
Ді.	12	19	26	9	16	23	9	16	23	30	6	13	20	27			

Травень				Червень				Липень				Серпень					
Пн.	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25
Вт.	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26
Ср.	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27
Чт.	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28
Пт.	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29
Сб.	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30
Ді.	11	18	25	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31	

Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень						
Пн.	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29
Вт.	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30
Ср.	3	10	17	24	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	
Чт.	4	11	18	25	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25		
Пт.	5	12	19	26	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26		
Сб.	6	13	20	27	11	18	25	8	15	22	29	6	13	20	27			
Ді.	7	14	21	28	12	19	26	9	16	23	30	7	14	21	28			

ХТО ТАМ ПО ДОРОЗІ

Хто там по дорозі йде до Віфлесму,
Що то за невіста пречудна при нему?
То Марія Діва, Йосиф коло неї,
Идуть шукати місця у рідні свої.

Марно довго ждали вони під дверима,
Цілі вже дрожали від вітру і зима.
Одні відкривали, другі не прийняли,
Інші перед ними двері зачиняли.

Не йшли у гостину, бо їх серце чуло,
Що там для Ісуса вже місця не було.
Пішли ген за місто, у яскіню темну,
Де Марія Діва упала на землю.

Се раба Господня стала говорити:
«Хочу твою волю, Господи, словнити.
Еслі так бажасш, нехай так ся стане,
Се раба Господня твої волі, пане».

А Йосиф старенький вишов в ту хвилину,
Щоб дров нарубати, огріти хатину,
Огонь розпалити, щоб тепліше було,
Щоб дитятко Боже холоду не чуло.

Аж тут залунали голоси правдиві,
Стали відбиватись чудно-мелодійні.
Оглянувся Йосиф – хатина вся ясна,
Ангели співають, зівида світить красна.

Біжить Йосиф спішно, Богу поклонився,
Що для нас з любові в яслах положився.
З ними він співає: «Тіштеся, всі люди,
За гріхи покайтеся, він вам все забуде».

Записав Василь Маринець,
с. Вільховатий.

Редакція газети щиро вдячна Василині та Мар'яні Зейкан з Рахова за допомогу у оформленні видання.

МП «Віола» (с. Ясіня, вул. Грушевського, 23) припиняє свою діяльність у зв'язку з переходом на іншу форму діяльності.

ЗАСНОВНИК
Районний райдержадміністрації, район, міська рада, центральна редакція газети.

90000, м. Рава, вул. Заріччя, 3. Тел: 200082129
у Київській області 0475 «Віола», м. Ужгород,
тел: 047 313445, факс: 047 32472831.

Середство при реєстрації державного видання
– СТ № 112 від 18 квітня 1997 року.
Індекс видання № 61821.

редактор 2-23-69 (тел./факс),
вист. редактора,
віддільч. приміщення 2-10-40
і агропромислового комплексу
бухгалтерія – 2-23-71

E-mail: zo_info@ukrbiz.net

АДРЕС
Хромова районової друкарні заводу Інформат
Закарпатської області, вулиця 90400, м. Рава,
вул. Заріччя, 1. Тел.: 2822 приміщення
Обсяг – 2 друк. аркуші. Замовлення № 1570

Роздруківка не вважає гарантією заводу за наданням і виконанням
власних прав роздруківки та поширення її текстів. За наявності і без
позволення видавничої фірми «Віола» текст газети. Поширення
її в інших виданнях – заборонено. Републікація заборонена.

Над випуском працюють:
Відповідальна за зміст – Галина Іванівна Франц.
Членкиня редакції – Зоя Гурієва.
Коректорський набір, дизайн і верстка на комп'ютері зробили
Катерина Шинка і Олександр Мельник.

Т. в. о. редактора Ярослав ПІЛИП'ЮК.

ШАНОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Щоб всім Вам було радісно відати з Різдом Христовим, Хай творчість і мистецтво Франц Франц і добрим спремем, адже жодна людина не хотіла б швидко та ніколи, самота і самота зоря зірвала Ваши вірші. Нехай Божественна мати Різдом Христовим додасть Вам наснаги і зоглової сили, а у Вашої освіти, освітньо-світлом освітньою зоря, залишати мир, добро і злагода.

З найкращими побажаннями колектив "Зоря Радощини".

ЗІРКА ЗАСВІТИЛА ЯСНО

Зірка засвітила ясно,
Пробудивши темну ніч зі сну.
Північ словистила:
Народився той, хто в змозі воскресити
Узимі весну.
Що за дивний промінь засвітився?
Пастушки пішли за ним услід.
У Віфлесмі, у хліві, на сні
Ісус-Спаситель народився на світ.
Матір Божа Сина повиває,
Ангели співають їм пісні
І перед ними голови схиляють.
Славимо ж Бога й ми:
На небі й на землі.

Мар'яна ЗЕЙКАН,

студентка факультету кіно-телережисури
Київського інституту культури.

З СТЕПОВОГО КРАЮ

25 грудня громадськість селища Ясіня відзначила 75-річчя від дня народження колишньої вчительки середньої школи №1 Галини Франц. Адже вона тут працювала понад тридцять п'ять років – викладала українську мову і літературу. Отже, за ці роки виховала чимало кількості хлопців і дівчат.

Народилася Галина Іванівна Франц (батьківське прізвище Киян) в с. Войково на Київщині, у сім'ї колгоспників. До німецько-радянської війни закінчила шість класів. А після вигнання фашистів, у вересні 1943 року, знову пішла до школи і закінчила десятирічку. Потім деякий час працювала в колгоспі разом з батьками. У 1948 році Галину зараховують на третій курс Переяслав-Хмельницького училища, яке закінчила у 1950-у. Тоді ж, за рознарядкою Міносвіти, отримала направлення в Закарпатську область, у якій тоді відкривалися неповносередні школи, але не вистачало педагогічних кадрів. Тоді ж з Ужгорода її направили до селища Ясіня, де відкрилася десятирічка.

У 1960 році Галина Іванівна закінчила заочне відділення Київського педінституту і всі роки працювала учителькою української мови і літератури. На пенсію вийшла у 1982 році.

Галина Франц була не тільки учителькою, займалася ще й літературною творчістю. Краса гірської природи, високої карпатської смереки і шовкової трави надихнули Галину писати вірші. І перший вірш "Руш-

ники" з'явився в "Зорі Рахівщини" 1977 року. Потім друкувалися й інші. Читачі схвально сприймали твори поетеси, яка прийшла у гори зі степів. Тут знайшла своє щастя – вийшла заміж, разом з чоловіком виховала двох синів та дочку.

Чимало творів поетеси, яка була членом районного літературного об'єднання "Світанок", публікувалося і в інших виданнях, зокрема, в газетах "Голосі Мараморощини", "Карпатському голосі", верховинській "Гуцульщині", в альманасі "Гуцулік, рідна земле" та ін. Тематика творів поетеси – різна. Особливо багато написала творів для дітей і про дітей.

Вчителька і поетеса Г.Франц часто виступала зі своїми віршами перед шкільною молоддю, розповідала про тяжке дитинство і юність. Одночасно просила школярів бути патріотами

нашої держави, що зветься Україна. Померла вона 10 грудня 1997 року і похована на селищному кладовищі. А пам'ять про учительку і поетесу ніколи не забудеться.

Василь ПІПАШ-КОСІВСЬКИЙ,
керівник літературного об'єднання "Світанок" райоб'єднання ВУТ "Просвіта" ім. Т.Шевченка.

Виконком Верховоєвденської сільської ради висловлює щире співчуття колегам голові сільської ради, активісту села Веріве Водяно Марії Юривні Зейчук з приводу несподіваної втрати – смерті чоловіка **ЗІНЧУКА Івана Сильєвостровича**.

Педагогічний колектив загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 смт. Ясіня висловлює щирі співчуття методисту райметодкабінету Марії Іванівні Ворохті з приводу смерті матері.

Віддає всім райдержадміністрації та райком профспілки прашання освіти і науки висловити щирі співчуття методисту методкабінету відділу освіти РДА Марії Іванівні Ворохті з приводу смерті матері Марії Миколаївни.

Педагогічний колектив та профком ЗОШ I-III ступенів с. Веріве Водяне висловлює щирі співчуття вчителю української мови і літератури Марії Юривні Зейчук з приводу несподіваної втрати – смерті чоловіка **ЗІНЧУКА Івана Сильєвостровича**.

Колектив Карпатського біосферного заповідника щиро співчуває начальнику господарського відділу Володимирі Григоровичу Савину з приводу смерті батька.

Колектив Рахівського державного університету щиро співчуває начальнику відділу видавничої справи Василю Івановичу Ворохті з приводу смерті бабусі.

Колектив райполітехніки висловлює співчуття методисту маніпуляційного кабінету Л.Д.Овчар з приводу смерті матері **ЗЕЛІНСЬКОЇ Йолани Ференціани**.

ВІТАЄМО!

У ці дні ювілейні роковини від дня народження святкує бухгалтер Рахівського держлісгоспу **Марія Іванівна ГРЕГІРЧАК**.
Колеги по роботі щиро вітають її з цим святом і посилають такі слова:
*Хай прикроші, атома у серце не просься,
А радість, як вишня, в саду розцвіта,
І все, що бажаємо, хай щедро колоситься
На довіг, мирні і світлі літа.
Хай радість приносить і будні, і свята,
Хай дні лиш чужодні приходять до хати,
Хай будуть завжди і здоров'я, і сила,
І доля довіку хай буде щаслива.*

Колектив травматологічного відділення центральної районної лікарні щиро вітає з днем народження старшу медсестру відділення **Галину ШИШОВУ**.

*Щиро Вас вітаємо з святом урочистим
І уклон шлемо Вам низький, до землі,
Хай над Вами небо буде чистим,
Радісно на серці, повно на столі,
Від душі Вам зичим щани та любові,
Ладу у домівиці, успіхів в труді.*

Мама з Ясіня, Микола, Вікторія, Романчик та Наталочка щиро вітають з ювілейним днем народження **Олександру Олександрівну ДЯЧУК** з Косівської Поляни.

*Ми бажаєм ширим серцем всього, чого треба,
Ласки Бога, сонця й тепла з високого неба,
Хай здоров'я міцне буде, щастя,
Хай світить зірка золота на многії, благі літа.*

Дорогого чоловіка, ніжного батька, чуйного дідуся та прадіда **Юрія Миколайовича ЧУПАКА** з Ділового щиро вітають з 75-річчям від дня народження та Різдом Христовим дружина, сини, дочка, зять, невістки, п'ятеро внуків та правнучка і віншують його такими словами:

*Літа проминають, мов пташки летять,
На життєвіх порозі – уже 75.
Бажаєм від серця, що можемо бажати,
Щоб гора ніколи й ні в чім не знати,
Хай Бог посилає предовгі літа,
Віншуєм здоров'я, щастя й добра.*